

Yrd. Doç. Dr.

Yrd. Doç. Dr.
K. Şevket Sayın

Dr. Fatma Tüfekçi
E. Yasemin Yeğinboy

Dokuz
Eylül
Üniversitesi
İ.İ.B.F'nde
Öğretim

Elemanlarının Bakış Açısıyla
Muhasebe ve Finansman Eğitiminin
Etkinliğinin Ölçülmesi ve
Etkinliğin Artırılmasına Yönelik
Çözüm Önerileri

Prof. Dr. K. Şevket Sayın
Yrd. Doç. Dr. E. Yasemin Yeğinboy
Dr. Fatma Tektüfekçi

Dokuz Eylül Üniversitesi, İ.İ.B.F.

Özet

Çalışmada, kuramsal açıdan muhasebe eğitimi ve eğitimin etkinliğine etki eden temel unsurlar kısaca açıklanmıştır. Ayrıca Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde muhasebe ve finansman eğitiminin etkinliği, öğretim elemanları gözıyla ölçülmeye ve değerlendirilmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında, bu konuyla ilgili yapılmış bir araştırma ve sonuçlarına yer verilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Muhasebe eğitimi, öğretim yöntemleri, öğretim araçları, muhasebe eğitiminin kalitesi

Abstract (Solution Suggestions According to The Measurement of The Accounting and Finance Education Activies and Activity Improvements at The Dokuz Eylül University Economic and Administrative Sciences Faculty)

In this article, accounting education and basic elements effect on education are teorically explained. And also, Dokuz Eylül University the Faculty of Economic and Administrative Sciences' accounting and financing education's activity is trying to be evaluated and measured by academicians. in this study's content, the research and results made aboutthe subject are marked.

Key VWords: Accounting education, methods of education, tools of education, quality of accounting education

Giriş

Muhasebe eğitiminin etkinliği ancak etkinliğe etki eden; öğretim elemanı, öğrenci, yönetim, fiziksel alt yapı (öğretim yöntem ve araçları, derslik sayısı, ders materyalleri, materyallerin niteliği, ders programı ve içerikleri, sınav yöntemleri, teknolojik olanaklar, kütüphane vb) gibi

unsurlar ve bu unsurların birbirleri ile etkileşimi dikkate alınarak ölçülebilir.

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (D.E.Ü. İ.İ.B.F.) 'nde muhasebe eğitiminin etkinliğinin artırılabilmesi yönünde neler yapılabileceğine yönelik öneriler getirebilmek amacıyla; çalışmada öncelikle muhasebe eğitiminin

kapsamına ve eğitimin etkinliğine etki eden temel unsurlara ilişkin bilgi vermek yararlı olacaktır.

1. Muhasebe Eğitimi ve Kapsamı

Eğitim, en genel anlamıyla, insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci olup, her kuşağa, geçmişin bilgi ve deneyimlerini düzenli bir biçimde aktarma ya da kazandırma işidir (Taşkın, 2001; 19). Muhasebe eğitiminde asıl amaç; finansal bilgileri kullanmak durumunda olan ilgililere, nasıl doğru ve güvenilir muhasebe bilgilerinin sunulması gerektiği konusunda eğitmek ve uygulamaları da buna göre yönlendirmektir (Akbulut,1997;3).

Muhasebe eğitimi; muhasebe eğitimi öncesi eğitim, meslek öncesi muhasebe eğitimi ve meslek içi eğitim olmak üzere üç aşamalı olarak değerlendirilebilir. Meslek kuruluşları tarafından düzenlenmekte olan seminer, sempozyum, kongre ve konferans gibi benzer bilimsel etkinliklerde bilgi aktarmak yoluyla Yüksek Öğretim Kurumları, meslek üyelerinin meslek yaşamlarında da eğitim işlevini yerine getirmektedir.

2. Muhasebe Eğitimcisi ve Özel likleri

Eğitimcinin bilgi birikimi, bu bilgiyi aktarma becerisi ve muhasebe eğitimine ilişkin kullandığı Öğretim yöntem ve araçları; öğrencilerin bilgi altyapılarının oluşumunu, başarı düzeylerini, meslek hayatına hazırlanışlarını doğrudan etkileyebilmektedir.

Muhasebe eğitimcisi; eğiticilik deneyimi, anadilinde kendisini ifade edebilme yeteneği, mesleki ve bilimsel yayınlarda göstermiş olduğu performans, mesleği geliştirme programlarına katılımı, teknolojik gelişmeler ve bunların yol açtığı değişime entegre olabilme, sürekli olarak kendini yenileyebilme, ekip çalışmasına yatkınlık, yabancı dil ve iletişim becerisi özelliklerine sahip olabilmelidir.

Bu noktada, muhasebe alanında çalışan öğretim üyelerinin gelişme ve olgunlaş-

masında altı evre bulunmaktadır. Bunlar (Elmacı, 1997; 75-84);

- > Sıfırına (Kuluçka),
- > Birinci (Kendi Merkezli),
- > ikinci (Konu Merkezli),
- > Üçüncü (Pasif Öğrenci Merkezli),
- > Dördüncü (Aktif Öğrenci Merkezli),
- > Beşinci (Bağımsız Öğrenci),
- > Altıncı (İnce Ayar)

evreleridir. Öğretim üyeliğinin "kuluçka evresi" doktora eğitim dönemidir. Öğretim üyesinin kendini geliştirme ve gelişme evresi tamamlandıktan sonra ikinci evreye geçilir. Konular çok daha derinlemesine anlatılabilmekte buna karşılık, öğrenciler bazen başarısız olabilmektedir. Bu nedenle, öğrencilerin sorunlarına eğilmeye başlandığında üçüncü evreye geçilmiş olur. Bu yeni evrede öğrencilerin nelere karşı ilgi duydukları, neleri öğrenmek istedikleri Öğrenilmek istenir. Dördüncü evreye kadar öğretim üyesi aktif, Öğrenci pasif durumdadır. Dördüncü evrede, öğrencilerin eğitime aktif olarak katılmaları sağlanır. Beşinci evrede, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmeleri teşvik edilerek onlara kişilerarası beceri ve iletişim yeteneği kazandırılmış olunur. Beşinci evrenin olgunluğuna erişmiş bir öğretim üyesi, eğitimin üç ana unsuru olan öğretim üyesi-konu-öğrenci arasındaki ilişkilerde ağırlığını ince bir ayar ile değiştirdiğinde ancak son evre olan altıncı evreye ulaşabilecektir.

3. Muhasebe Eğitiminde Kullanılabilecek Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Muhasebe eğitiminde; öğrencinin analitik ve iletişim becerileri ile araştırma bilincinin geliştirilmesi ve ekip çalışmasına uyum sağlayabilmesi için, öğretim üyelerinin ise eğitimin sürekliliğini sağlama, bilime katkı vb amaçların gerçekleştirilebilmesi için çeşitli yöntem ve araçlardan yararlanılmaktadır (Lalick, 1979; 306). Muhasebe eğitiminde kullanılabilecek öğretim yöntemlerinden bazıları Tablo l'deki gibi özetlenebilir.

Tablo 1. Muhasebe Eğitiminde Kullanılabilecek Öğretim Yöntemleri

Öğretim Yöntemi	Sağlanabilecek Sonuçlar
Uygulama Araştırmaları	Bilgilenme
Anlatım	Bilgilenme, önceki yayınları öğrenme
Örnek Olay (Vaka) Yöntemi	Teşhis ve yeteneğini geliştirme, karar alma için bilgi kullanma
Ev ve Grup Ödevleri	Teknik öğrenme, bilgi verme, karar alma (grup ödevlerinde), sonuçları analiz etme
İşletme Oyunları	Karar almada bilgi kullanma, karar sonuçlarını analiz etme
Rol Oynama	Teşhis, yaratıcılık, karar alma yeteneklerinin geliştirilmesi
Yazılı Raporlar	Yazma yeteneği, bilgi edinme, araştırma

Kaynak: Aysan,1979;257-258

Öğretim yöntemleri; aktif ve pasif olmak üzere iki gruba ayrılabilir. Konferans ve ödev verme pasif yöntemler grubunda yer alırken işletme araştırmaları, uygulamadan somut örneklerin işlenmesi, vakalar, işletme oyunları, seminerler vb yöntemler ise aktif yöntemler grubunda yer almaktadır (Yılmaz, 1979; 183-184). Eğitim programlarında genellikle aktif öğretim yöntemlerinden çok düşük oranlarda yararlanıldığı görülmektedir. Bunun nedenleri arasında, lisans programlarındaki sınıfların bu yöntemlerin uygulanmasına olanak vermeyecek şekilde kalabalık olması, işletme oyunları ile vakaların azlığı ve aktif eğitimde kullanılabilecek ders materyalinin geliştirilmesine ilişkin çabaların etkinliğe kavuşturulmaması sayılabilir (Yücel, 1985; 10-11).

Küreselleşme ile birlikte hem muhasebe eğitimi hem de öğrenciler açısından muhasebe derslerinin, muhasebenin bir bilgi sistemi olarak geniş bir görüş açısı ile öğretilmesi gereği (Üstün, 1993; 389), eğitimde yeni yöntem ve teknolojilerden yararlanmayı da zorunlu kılmaktadır. Bu yöntemlerden "Tam Zamanlı Öğretim Yöntemi", öğrencilerin iletişim ve düşünce yeteneklerinin geliştirilmesine ağırlık vermektedir (Üstün, 1995; 5). Günümüzde muhasebe öğretim üyelerinin, öğrencilerin "Kritik Düşünce" yeteneklerini geliştirmek için alternatif öğretim yöntemleri ortaya koymaları gerekmektedir. Çünkü geleneksel muhasebe dersleri çoğunlukla öğrencilerin kritik düşünme yeteneklerinin geliştirilmelerinde gereksinim duydukları unsurları içermemektedir. *Kritik düşünme;*

bir durumu, bir olayı, bir sorunu veya problemi araştırıp inceleme amacıyla olan bir kişinin, bu konularda bir sonuca ulaşabilmesi için mevcut tüm bilgileri toplayarak bütünleştirilmesi ve kendisini haklı çıkaracak bir sonuca ulaşmasıdır. Öğretim üyesi kritik düşünme yeteneklerinin geliştirilebilmesi için kritik düşünme sürecini; kritik düşünme, üst düzeydeki yeteneklerinin kullanımı ve stratejik problemleri çözme yeteneklerinin geliştirilmesi olmak üzere üç temel unsura ayırdıktan sonra, bu unsurların her birinin geliştirilmesi üzerinde çalışmalıdır (Üstün, 1996; 57-75).

Muhasebe eğitiminde kullanılan eğitim araçları; kara tahta-tebeşir, mekanik ve elektronik hesap makineleri, görüntülü sistemler (tepegöz, bilgisayar vb) olarak sıralanabilir. Temel muhasebe bilgileri öğrencilere verildikten sonra, bu bilgilerin bilgisayar yardımıyla nasıl işleneceğinin ve Çözümüneceğinin öğretilmesi aşamasında (Uslu, 1983; 321-324) bilgisayarlı muhasebeye geçilebilir (Göktaş, 1983; 306). Görsel ve işitsel araçlar; algılamayı ve öğrenmeyi geliştirme, elde edilen öğrenme sonuçlarını pekiştirme, öğrenilen bilginin zihinde tutulmasına yardımcı olma yeteneği gibi niteliklere sahiptir (Sürmeli, 1987; 55; 1988; 25). Bilgisayarların muhasebe eğitiminde bir araç olarak kullanılması durumunda, yaratıcı yanı olmayan tekrar niteliğindeki işlemleri bilgisayara yaptıran öğrenci, dikkatini muhasebe mantığı, analiz ve yorum üzerinde yoğunlaştırabilecektir (Karakaya, 1993; 381). Eğitimde araç kullanmak öğretim yöntemi

üzerindeki olumlu etkiler yaratmakta, aynı zamanda eğitim kurumuna, **öğretim** üyelerine ve öğrencilere de pek çok yarar sağlamaktadır (Lalík,1983;373). Eğitim teknolojisi araçlarının muhasebe eğitiminde kullanılması, öğretme süreci açısından zamandan tasarruf sağlamakta, öğrenme süreci açısından da öğrenme hızını arttırmaktadır (Akbulut ve Maşrap, 1995;7).

4. Muhasebe Eğitiminde Kalite ve Etkinlik

Muhasebe eğitiminin kalitesini etkileyen unsurlar; öğrencilerin kalitesi, öğretim elemanlarının kalitesi, fiziki ortam ve teknik donanımın kalitesi, sosyo-kültürel ve akademik faaliyetlerin yeterliliği ile yönetim anlayışı olmak üzere beş grup altında sınıflandırılabilir (Sayın ve Yeğınboy, 2001; 92-93). Bu noktada, muhasebe eğitiminin kalitesi ile mesleğin kalitesi arasında çok sıkı bir ilişki olduğu belirtilebilir. Çünkü mesleğin gelecekteki imajı, eğitim kalitesinin artırılmasına bağlıdır (İlgaz,1997;3-4).

Eğitimin kalitesinin ve etkinliğinin artırılabilmesi için; fiziki alt yapı, müfredat, sınav ve değerlendirme sistemi, akademik/idari personel temini ve geliştirme sistemi, muhasebe bilimine ilişkin araştırma ve yayınlar, Üniversite sanayi ve toplum ilişkilerinin sağlanması konularına özel önem verilmelidir. Böylelikle hem muhasebe eğitiminin kalitesi ve etkinliği artırılabilceği gibi hem de mesleğe kaliteli elemanlar yetiştirilebilecektir.

5. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Öğretim Elemanlarının Bakış Açısıyla Muhasebe ve Finansman Eğitiminin Etkinliğinin Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma

5.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; öğretim elemanlarının, öğrencilerin nasıl bir eğitim sürecinden geçmeleri, eğitimin hangi içeriklerde ve süreçte, hangi yöntem ve araçlarla verilmesi gerektiği gibi çok yönlü beklentilerini belirlemek ve ayrıca D.E.Ü. İ.İ.B.F.'deki muhasebe ve finansman eğitiminin etkinliğinin ve kalitesinin artırılabilmesi

için neler yapılabileceği yönünde öneriler getirebilmektir,

5.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını; D.E.Ü. İ.İ.B.F.'de, muhasebe ve finansman eğitiminin etkinliğinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi amacıyla fakülte'deki öğretim elemanlarına yönelik bir araştırma oluşturmaktadır.

5.3. Araştırmanın Anakütlesi ve Örneklemi

Araştırmanın anakütlesini D.E.Ü. İ.İ.B.F. tüm öğretim elemanları, Örneklem kümesini ise, D.E.Ü. İ.İ.B.F. İşletme Bölümü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı öğretim elemanları oluşturmaktadır.

5.4. Araştırmanın Yöntemi ve Tekniği

Araştırmada survey yöntemi ve anket tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda araştırma verileri, yüz yüze uygulanan anket yöntemiyle toplanmıştır. Ayrıca anket formu sonuçlarına destek oluşturacak şekilde D.E.Ü. İ.İ.B.F. işletme bölümü muhasebe ve finansman anabilim dalı öğretim üyeleri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde, öğretim elemanlarına ilişkin genel durumun belirlenmesine yönelik 3 soru bulunmaktadır.

İkinci bölümde, fakülte bünyesinde verilen ya da asiste edilen tüm muhasebe ve finansman derslerine ilişkin durumu belirlemeye yönelik üç kısım bulunmaktadır:

1. Kısımda; öğretim elemanının fakülte'de verdiği ya da asiste ettiği derslerin belirlenmesine yönelik tüm muhasebe ve finansman derslerini içeren bir tablo sunulmuştur.

2. Kısımda; öğretim elemanlarının fakülte'deki muhasebe eğitimine ilişkin memnuniyet derecelerini belirlemeye yönelik 5'li Likert ölçeği'nden yararlanılarak (1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Kısmen katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum) toplam 19 soru sorulmuştur. Bu 19 soru;

- ders programı (s2 ve s3),

- ders içeriği (s1 ve s4),
 - ders yükü (s19),
 - eğitimin niteliği (s7, s8 ve s5),
 - teknolojik olanaklardan faydalanma düzeyi (s9),
 - Öğretim araçları (s10),
 - öğretim yöntemleri (s11, s12, s13 ve s14),
 - mezuniyet sonrası sınavlara ve iş hayatına hazırlık (s15 ve s16),
 - öğrenciye yönelik (s17 ve s18)
- olmak üzere 9 boyutta ele alınmıştır.

3. ve son kısımda ise; fakültede verilen muhasebe eğitiminin kalitesinin ve etkinliğinin artırılmasına yönelik Öğretim elemanlarının görüş ve önerilerini almak üzere açık uçlu bir soru sorulmuştur.

Anket formunda yer alan soruları cevaplandırma süresi ortalama 10 dakikadır. Araştırma, 2002-2003 Öğretim yılı güz döneminde yapılmıştır.

Araştırmanın pilot çalışması, 7 öğretim elemanı üzerinde uygulanmış ve uygulama sonucunda gerekli düzeltmeler yapılarak anket formuna son şekli verilmiştir. Anket formunun güvenilirlik analizi sonucunda alpha güvenilirlik katsayısı 0.79 çıkmıştır.

5.5. Araştırmanın Kısıtları

Araştırmanın anket uygulaması, D.E.Ü. İ.İ.B.F. İşletme Bölümü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı tüm öğretim elemanları ile sınırlandırılmıştır.

5.6. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirilmesi

Anketin istatistiki değerlendirilmesinde SPSS paket programının 11.0 versiyonu kullanılmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde frekans dağılımından ve korelasyon analizinden yararlanılmıştır.

5.6.1. Öğretim Elemanı İle İlgili Genel Bilgilerin Belirlenmesine Yönelik Araştırma Bulguları

Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı'nda 7 profesör, 7 yardımcı doçent, 1'i doktoralı olmak üzere toplam 4 kadrolu, 5'i 35. madde ile görevlendirilmiş 9 araştırma görevlisi bulunmaktadır.

Ankete katılanların % 27,3'ü 26 yıl ve üzerinde fakültede hizmet vermiş olan öğretim üyeleri oluşturmaktadır. Yardımcı

doçentlerin ve araştırma görevlilerinin çalışma süreleri toplam % 22,7'lik oranlarda 1-15 yıl arasında dağılım göstermektedir.

Ankete katılan öğretim elemanlarının 7'si (% 31,8) kadın, 15'i (%68,2) erkektir.

Ankete katılanların % 31,8'inin yaşı 50 ve üzeridir, %27,3'lük kısım 30-39 yaş, %22,7'lik kısım 40-49 yaş, % 18,2'lik kısım ise 20-29 yaş arasındadır.

5.6.2. Fakülte Bünyesinde Verilen ya da Asiste Edilen Muhasebe-Finansman Derslerinin Belirlenmesine Yönelik Araştırma Bulguları

Fakülte bünyesinde tüm bölüm öğrencileri (örgün ve ikinci öğretim) 1. sınıfta Muhasebe I ve Muhasebe II derslerini almaktadır. Bu nedenle Muhasebe I ve II dersleri 10 öğretim üyesi tarafından verilmekte ve 7 araştırma görevlisi tarafından asiste edilmektedir.

D.E.Ü. İ.İ.B.F. İşletme Bölümü; Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı bakımından yapılacak sıralamada, ilk sıralarda yer alacaktır. Çünkü Özellikle temel muhasebe dersleri tüm bölümlere servis dersleri olarak verilmektedir. Bunların arasında İşletme Bölümü, en fazla sayıda muhasebe ve finansman dersi alan bölüm konumundadır.

5.6.3. Muhasebe ve Finansman Eğitiminin Etkinliğini Ölçmeye Yönelik Araştırma Bulguları

Muhasebe ve finansman eğitiminin etkinliğinin ölçülmesi kapsamında; ders içeriğine ilişkin olarak iki soru (s1 ve s4) sorulmuştur. Öğretim elemanlarının %36,4'ü muhasebe ve finansmana ilişkin derslerin içerikleri ve ders saatlerinin yeterliliğine (s1) kısmen katıldıklarını, %27,3'ü katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğretim elemanlarının 21'i s4'ü cevaplamış olup, % 40,9'u ders içeriklerinin bir komisyon tarafından belirlenmesi (s4) gerektiğine tamamen katıldıklarını, % 22,7'si hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Ders programına ilişkin olarak iki soru (s2 ve s3) sorulmuştur. 21 öğretim elemanının % 31,8'i programdaki derslerin

yarıyıllara göre sıralamasının yeterli olduğuna (s2) katıldıklarını, 22 öğretim elemanının % 36,4'ü programdaki derslerin yarıyıllar bazında birbirini tamamlayıcılığının yeterli olduğuna (s3) katıldıklarını belirtmişlerdir. Ders programındaki derslerin yarıyıllara göre sıralamasının yeterliliği ile programdaki derslerin yarıyıllar bazında birbirini tamamlayıcılığının yeterliliği arasındaki ilişki incelenmiş, bu doğrultuda korelasyon analizi yapılmıştır. İkisi arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki çıkmıştır. Programdaki derslerin içerikleri ve ders saatlerinin yeterliliği ile yarıyıllara göre sıralamasının yeterliliği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki çıkmıştır.

Eğitimin niteliğine ilişkin olarak üç soru (s5, s7 ve s8) sorulmuştur. Öğretim elemanlarının % 40,9'u fakültede verilen muhasebe ve finansman eğitiminin yeterliliğine (s5) kısmen katıldıklarını, %36,4'ü muhasebe ve finansman eğitiminin üretilen bilgilerden yararlanacak tüm kişi ve kuruluşların gereksinimlerini karşılayacak bir bilgi üretim sistemi olarak kavratılmasına ve öğretilmesine (s7) tamamen katıldıklarını, % 40,9'u bilgi aktarımına dayalı bir eğitimden çok öğrenmeye dayalı bir eğitim verildiğine (s8) katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğretim yöntemlerine ilişkin olarak dört soru (s11, s12, s13 ve s14) sorulmuştur. Derslerde rol oynama yönteminden öğretim elemanlarının %31,8'i hiç yararlanmadıklarını, diğer %31,8'i ise kısmen yararlandıklarını belirtmişlerdir (s11). Derslerde grup çalışmalarının teşvik edilmesine (s12) 21 öğretim elemanının % 45,5'i katıldıklarını ifade etmişlerdir. Derslerde ev ve grup ödevlerinin verilmesine (s13) öğretim elemanlarının % 40,9'u katıldıklarını, derslere öğrencinin aktif katılımının sağlanabilmesine (s14) 21 öğretim elemanının % 40,9'u tamamen katıldıklarını, % 31,8'i kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Derslerde grup çalışmalarının teşvik edilmesi ile ev ve grup Ödevlerinin verilmesi arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda orta düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki çıkmıştır. Bilgi

aktarımına dayalı eğitimden çok öğrenmeye dayalı bir eğitim verilmesi ve derslere öğrencinin aktif katılımının sağlanabilmesi arasında ise orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki çıkmıştır.

Teknolojik olanaklardan faydalanma düzeyine ilişkin olarak iki soru (s9 ve s 10) sorulmuştur. Öğretim elemanlarının % 36,4'ü teknolojik anlatım araçlarından kısmen yararlandıklarını, % 27,3'ü tamamen yararlandıklarını belirtmişlerdir (s9). Öğretim aracı olarak da Öğretim elemanlarının %40,9'u teknolojik anlatım araçlarının anlatımı ve öğrenimi kolaylaştırmasına (s10) tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Mezuniyet sonrası sınavlara ve iş hayatına hazırlık için iki soru (s15 ve s16) sorulmuştur. Çalışma hayatına hazırlık için sorulan (s15)'e Öğretim elemanlarının % 40,9'u katıldıklarını, % 22,7'lik oranda tamamen katıldıklarını, mezuniyet sonrası sınavlara hazırlık için sorulan (s16)'ya ise % 36,4'ü katıldıklarını, % 27,3'lük oranda ise kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Sınav değerlendirme sistemine ilişkin olarak bir soru (s6) sorulmuştur .Ankete katılan öğretim elemanlarının % 50'si sınavların başarıyı ölçmede yeterliliğine (s6) kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğrenciye yönelik olarak iki soru (s17 ve s18) sorulmuştur. Dersin başarısında öğrenci sayısı unsurunun rol oynamasına (s17) öğretim elemanlarının % 68,2'si tamamen katıldıklarını, öğrencinin başarısının bölümlere göre farklılık gösterdiğine (s18) ise % 54,5'i tamamen katıldıklarını, % 40,9'u katıldıklarını belirtmişlerdir.

Sınavların başarıyı ölçmede yeterliliği ve öğrencinin başarısının bölümlere göre farklılık göstermesi arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda; orta düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki çıkmıştır.

Öğretici olarak ders yükü ile performans ilişkisine yönelik bir soru (s19) sorulmuştur. 21 öğretim elemanının % 36,4'ü ders yükünün performansını etkilediğine katıldığını ve diğer % 36,4'ü ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir.

5.6.4.Fakülte deki Muhasebe ve Finansman Eğitiminin Etkinliğinin Arttırılmasına Yönelik Öğretim Elemanlarının Önerileri

- Fakültede eğitimin kalitesinin ve etkinliğinin sağlanabilmesi için, aynı dersi veren öğretim üyelerinin kesinlikle bir araya gelerek, güncel gelişmeleri ve değişiklikleri de dikkate alarak ders programlarını standart bir duruma getirmeleri ve aralarındaki iletişimi kaybetmemeye özen göstermeleri gerekir.

- Anabilim dalı toplantılarında sık sık içerikler, sorular ve çalışma yöntemleri tartışılmalıdır. Aynı dersi veren öğretim üyelerinin bir araya gelerek o dersle ilgili gelişmeleri tartışarak ortak bir ders içeriği hazırlamaları, eğitimin kalitesini ve etkinliğini arttıracaktır.

- Derslerde kapsamlı ilgili güncel bilgi aktarılmalı, uygulama ile kesin ilişki kurulmalıdır.

- Muhasebe konusu hem kuramı hem de uygulamayı içerdüğinden, uygulamacıların derslere davet edilerek öğrenmeleri bilgilendirmeleri sağlanmalıdır.

- İşletmeler ziyaret edilerek konuya ilişkin uygulamaların yakından izlenmesine olanak sağlanmalıdır. Doğaldır ki, bu durum kısıtlı bir öğrenci sayısı ile daha da etkin bir biçimde gerçekleştirilecektir.

- Dersler daha az sayıda öğrenci ile daha etkin olabileceğinden mevcut öğrenci sayısı daha da azaltılmalıdır. Özellikle muhasebe derslerinde sınıfların oldukça kalabalık olduğu dikkati çekmektedir. Derslerdeki öğrenci sayısının azaltılması başarı oranını daha da yükseltecektir.

- **Öğrencilerin** derse katılımını sağlayabilmek için onların aktif rol oynamalarına olanak verilmelidir.

- Öğrencilere; dersleri kitap, dergi vb gibi basılı yayınlardan da okuyarak öğrenme alışkanlığının kazandırılması için kaynak önerilmelidir.

- Öğrenciye ev ödevi verilerek hem derse ilgisinin artması sağlanabilir hem de verilecek belirli bir puanla sınav notuna katkı gerçekleştirilebilir.

- Seçimlik derslerin (muhasebe ve finansmana ilişkin) diğer dersler gibi öğrenciler için zorunlu ders olarak verilmesi sağlanmalıdır.

- Basılı vaka (örnek olay) dağıtma olanakları sağlanmalıdır.

- Fiziki koşullar öğrenme ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle, ders yapılan anfi ve sınıfların fiziksel koşullarının iyileştirilmesine çalışılmalıdır. Sınıflara fiziki olanak, mikrofon, malzeme vb sağlanmalıdır.

Sonuç ve Öneriler

Muhasebe eğitimcilerinin kurumun içinde ve dışındaki meslektaşları ile işbirliği içinde olmaları, gereksinim duydukları beceri ve tekniklerle donatılmaları hem mesleki kültürün oluşmasında hem de muhasebe eğitiminde etkinliğin arttırılmasında önemli rol oynamaktadır. Üniversite'de bilgiyi kullanan, yorumlayan, analitik düşünebilen, ekip çalışmasına yatkın, katılımcı, etik değerlere sahip, toplumsal sorumluluklarını geliştirmiş, yalnızca muhasebede değil diğer bilim dallarında da bilgi sahibi olan, teknolojiyi iyi kullanabilen bireylerin yetişmesini sağlayan muhasebe eğitimine gereksinim duyulmaktadır.

Günümüzde muhasebe eğitimi; uydu aracılığı ile başka bir ülkeden yayınlanan derse katılım, internet ve web sayfaları yardımıyla her türlü materyalin öğrencilere ulaştırılması şeklinde olmalıdır. Muhasebe eğitimcisi, belirli öğretim programının amaçlarına göre, uygun öğretim yöntemlerinden bir karma yapmalı, her bir yöntemin eksik yönünü bir başka yöntemin güçlü yönü ile gidermeye çalışmalıdır. Fakültede muhasebe ve finansman derslerinde; öğretim yöntemlerinden çoğunlukla grup çalışmaları, ev ve grup ödevleri verilmesi yöntemleri kullanılmakta, bunları aktif katılımın sağlanması izlenmektedir. Rol oynama yönteminden ise pek fazla yararlanılmadığı ortaya çıkmaktadır. Oysa kuramsal eğitimin, Örnek olay çalışmalarıyla desteklenmesi öğrencilerin düşünme, öğrenme, analiz yapma ve karar verme yeteneklerine önemli katkılar sağlayacaktır. Etkin bir eğitim için araçları kullanma beceri ve yeteneği arttırılarak en üst düzeyde yararlanılması gerekir.

Eğitim kurumlarımızın özellikle lisans programlarındaki öğrenci sayıları ve öğrenci/öğretim üyesi oranları etkin bir eğiti-

min sağlanmasını önleyecek biçimde yüksektir. Böylesi yüksek oranların sonucunda fakültede öğretim üyelerine etkin bir eğitimin yapılmasını engelleyen kalabalık sınıflarda ders verme görevi düşmekte ve bu da büyük ölçüde eğitimin kalitesini düşürmektedir. Fakültede verilen eğitimin; her dersin içeriğine bağlı olarak farklı derslerde tekrardan kaçınıldığı zaman ancak yeterli olacağı ve ders içeriklerinin komisyon yerine o dersi veren öğretim üyelerinin karşılıklı görüşleri doğrultusunda tartışılarak belirlenmesi ve uyulması gerektiğinin doğru olacağı açıktır. Sınavların başarıyı ölçebilmesi için öncelikle süresinin fazlaştırılması (örneğin, iki saat olması gibi), eğitimin iyileştirilmesi ve sürekliliği için her şeyden önce mali olanakların da iyileştirilmesi yolunda adımların atılması gerekmektedir.

Kaynakça

- Akbulut, Y. (1997, 1-5 Ekim). Lisans Seviyesinde Tekdüzen Muhasebe Sisteminin Öğretilmesine İlişkin Yaklaşımların Değerlendirilmesi. Türkiye XVI. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi, Bellek-Antalya, s. 2-14.
- Akbulut, Y. ve **Marşap, B.** (1995, 31 Ekim-4 Kasım). Muhasebe Eğitiminde Eğitim Teknolojisi Kullanımı. Türkiye XIV. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Hacettepe Üniversitesi İ.İ.B.F., Kemer-Antalya.
- Aysan, M. (1979, 20-21 Nisan). Türkiye'de Muhasebe Eğitimi Nasıl Yapılmalıdır? I. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, İ.Ü. İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, Marmaris Lidya Turistik Tesisleri, s. 249-271.
- Elmacı, O. (1997, 1-5 Ekim). Muhasebe Eğitiminde Vizyon Arayışları: Eğitimcinin Dinamik Eğitiminde Kalite. Türkiye XVI. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi, Bellek-Antalya, s. 70-92.
- **Gökten, E.** (1983, 1-3 Haziran). Elektronik Bilgi İşlem Sistemlerindeki Gelişmelerin Muhasebe Eğitimine Etkisi. V. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Bayramoğlu, s. 282-317.
- Ilgaz, Y. (1997). Muhasebe Eğitimi Kalitesinin Meslek İmajına Etkisi 1996, Sermaye Piyasası Kurulu **Yayın** No: 68, Ankara.
- Karakaya, M. (1993, 20-22 Mayıs). Küreselleşmede Bilişim Teknolojisinin Rolü ve Muhasebe Eğitimine Etkisi. Türkiye XIII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, D.E.Ü. İ.İ.B.F., **Altinyunus** Turistik Tesisleri, Çeşme-İzmir, s. 369-383.
- Lalik, Ö. (1979, 20-21 Nisan). Muhasebe Eğitiminde Kullanılması Gereken Ders Araç ve

- Gereçleri. I. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, İ.Ü. İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, Marmaris Lidya Turistik Tesisleri, s. 305-314.
- Lalik, Ö. (1983, 1-3 Haziran). Muhasebe Eğitim Programlarının Dünü ve Bugünü. V. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Bayramoğlu, s. 366-374.
- Sayın, Ş. ve Yeğinboy, Y. (2001, 23-27 Mayıs). Yüksek **Öğretimde** Muhasebe Eğitiminin Etkinliği. XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Muhasebe Bilim Dalı, Corinthia Club Hotel Tekirova-Antalya, s. 67-98.
- Sürmeli, F. (1987, 7-12 Aralık). Eğitim Teknolojisindeki Son Gelişmeler ve Muhasebe Eğitimi. Türkiye IX. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme İktisadi ve Muhasebe Araştırma ve Uygulama Merkezi, Hotel Grand, Uludağ-Bursa, s. 53-64.
- Sürmeli, F. (1988, Ağustos-Kasım). Eğitim Teknolojisindeki Son Gelişmeler ve Muhasebe Eğitimi. Muhasebe Enstitüsü Dergisi, İ.Ü. İşletme Fakültesi Özel Sayı, Sayı: 53-54, s. 23-24.
- Taşkın, E. (2001, Kasım). İşletme Yönetiminde Eğitim ve Geliştirme. Papatya Yayıncılık, Güncellenmiş ve Genişletilmiş bası, 3. Basım, İstanbul.
- Uşlu, M. (1983, 1-3 Haziran). Elektronik Bilgi İşlem Sistemlerine Yönelik Muhasebe Eğitiminde Alternatif Yaklaşımlar. V. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Bayramoğlu, s. 318-333.
- Üstün, R. (1993, 20-22 Mayıs). Küreselleşmenin Muhasebe Eğitimi ve Uygulamalarına Etkisi. Türkiye XIII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, D.E.Ü. İ.İ.B.F., Altinyunus Turistik Tesisleri, Çeşme-İzmir, s. 384-398.
- Üstün, R. (1996, 13-17 Kasım). Kritik Düşünmenin Örgün Muhasebe Eğitimiyle Bütünleşmesini Sağlayan Bir Model Önerisi. Türkiye XV. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ. B.F. ve MÖDAV, Manavgat-Antalya, s. 57-75.
- Üstün, R. (1995, 31 Ekim-4 Kasım). Üniversitelerde Muhasebe Eğitiminin Kalitesi Nasıl Yükseltilebilir? Türkiye XIV. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Hacettepe Üniversitesi İ.İ.B.F., Kemer-Antalya.
- Yılmaz, Z. (1979, 20-21 Nisan). Batı Almanya'da Muhasebe Eğitimi. I. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, İ.Ü. İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, Marmaris Lidya Turistik Tesisleri, s. 179-185.
- Yücel, G. (1985, 15-17 Mayıs). Eğitim Kurumlarının Muhasebe Uygulamalarına Etkisi. Türkiye VII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F., Marmaris Martı Otel, s. 3-14.